

AANWIJZING ZZ-10 ERKENNING VELDKEURING ZAAIZADEN OOGST 2026

De vaste commissie voor zaaizaden heeft de volgende aanwijzingen vastgesteld voor de erkenning van de veldkeuring van zaaizaden.

De aanwijzingen zijn per hoofdstuk als volgt ingedeeld:

1. Veldkeuring	1
1.1 Algemeen	1
1.2 Erkende keurmeesters	
1.3 Identificatie perceel	1
1.4 Documentatie	2
1.5 Beoordeling en registratie	2
1.6 Rapportage aan teler	2
1.7 Rapportage aan de NAK	2
2. Toezicht	3
2.1 Toezicht op het deskundigheid en toegepaste methoden	3
2.2 Toezicht op de betrouwbaarheid van de uitgevoerde keuringen	3

1. Veldkeuring

1.1 Algemeen

De veldkeuring wordt uitgevoerd door keurmeesters die door de NAK zijn erkend. Het bedrijf moet een procedure hebben voor het uitvoeren van de veldkeuring waarin het volgende is geregeld:

1.2 Erkende keurmeesters

Erkende keurmeesters dienen voor elk jaar(seizoen) een interne instructiebijeenkomst van het bedrijf bij te wonen en in een jaar (seizoen) minimaal één keuring uit te voeren. Indien een erkende keurmeester niet actief is geweest in een jaar(seizoen), dan dient dit aan de NAK te worden doorgegeven.

1.3 Identificatie perceel

Ieder perceel moet eenduidig en fysiek zijn geïdentificeerd door middel van een landelijk unieke code, afkomstig uit een per bedrijf door de NAK vrijgegeven reeks. In geval van splitsing van een perceel, moet een permanent zichtbare markering worden aangebracht waaruit de scheiding blijkt. De codering moet bij de toegang van het perceel zijn aangebracht (bijvoorbeeld d.m.v. een perceelsbordje).

1.4 Documentatie

Iedere erkende keurmeester moet beschikken over documentatie waarin de volgende aspecten zijn opgenomen.

a. Algemeen:

- de door de NAK schriftelijk verstrekte informatie betreffende keuringsnormen en aanwijzingen (aanwijzingen GV-01 (groene boekje) en ZG-01 (gele boekje));
- voor de beoordeling en registratie van belang zijnde definities;
- een korte omschrijving van de kritische punten;
- de gehanteerde normen;
- de gehanteerde codering bij registraties;
- gebruikersinstructie keuringsformulier/PDA.

b. Per soort dan wel per ras:

- het geldende beoordelingsplan;
- de gehanteerde normen bij onkruiden, vermengingen en raszuiverheid;
- de belangrijkste beschrijvende raskenmerken;
- eventueel bijzondere eigenschappen en beoordelingen.

1.5 Beoordeling en registratie

Per perceel wordt aan de hand van waarnemingen beoordeeld of aan de keuringsnormen wordt voldaan. De uitslagen, eventuele bijzonderheden en genomen maatregelen worden geregistreerd. Hierbij gelden de volgende voorwaarden:

- alle uitslagen en aanvullende gegevens die nodig zijn voor een goede afweging en eindbeoordeling worden vermeld op één document;
- uit de gebruikte codering voor de beoordeling van de kritische punten moet blijken of de beoordeling is afgerond, voorlopig is of extra aandacht behoeft;
- bij de keuring op raszuiverheid moet bij twijfel een nauwkeurige telling worden verricht op minimaal drie plaatsen in het perceel;
- onder stand moet worden verstaan of het gewas op alle punten goed beoordeelbaar is;
- voor zover van toepassing, moet keuring op wilde haver plaats vinden op een tijdstip dat ook late planten worden waargenomen. In gebieden waar wilde haver voorkomt, moet hier extra aandacht aan worden besteed;
- onkruiden, wilde haver en vermengingen moeten worden gespecificeerd overeenkomstig hetgeen is opgenomen in de handleiding.

1.6 Rapportage aan teler

Wanneer uit de veldkeuring volgt dat het perceel niet voldoet aan de keuringsnormen, moet het bedrijf de teler hiervan meteen schriftelijk, zonodig mondeling toegelicht, op de hoogte stellen. Indien een advies een aspect betreft dat na verloop van tijd niet meer is waar te nemen of tot een onomkeerbaar kwaliteitsverlies leidt, dan moet tevens de periode worden vermeld waarbinnen dit advies moet zijn opgevolgd.

Indien de teler het niet eens is met de uitslag van de veldkeuring kan hij op grond van art. 7.3 KR een herkeuring bij de NAK aanvragen. De uitslag van deze herkeuring is maatgevend. De mogelijkheid van herkeuring door de NAK moet via het keuringsformulier of op een andere wijze schriftelijk aan de teler worden bekend gemaakt.

1.7 Rapportage aan de NAK

Het zaaizaadbedrijf moet een voorziening treffen dat de resultaten van de veldkeuring binnen 2 werkdagen aan de NAK beschikbaar worden gesteld. Per perceel moeten de gegevens op een voor de NAK acceptabele wijze en vorm worden verstrekt.

2. Toezicht

2.1 Toezicht op deskundigheid en toegepaste methoden

2.1.1 Opzet

Tijdens de periode waarin de veldkeuringen plaatsvinden, wordt toezicht gehouden op de ingezette deskundigheid en de toegepaste methoden. Dit wordt gedaan door tijdens de uitvoering van werkzaamheden gezamenlijke beoordelingen uit te voeren op percelen die:

- op dat moment waren gepland om te worden gekeurd, en
- waarvan uit registraties blijkt dat al een eerdere keuring heeft plaatsgevonden.

Het toezicht moet zoveel mogelijk op beide type percelen worden uitgeoefend. Bij de deskundigheidsbeoordeling wordt ook nagegaan of de erkende keurmeester beschikt over de laatste versies van alle relevante NAK-voorschriften en normen.

2.1.2 Omvang

Voor de omvang van dit toezicht moeten per bedrijf in een periode van drie jaar alle erkende keurmeesters zijn bezocht. Erkende keurmeesters bij wie een kritieke tekortkoming is geconstateerd, worden het jaar daarop opnieuw beoordeeld. Erkende keurmeesters die niet actief zijn geweest in een jaar (seizoen), worden in het eerstvolgende jaar van inzet beoordeeld.

2.1.3 Rapportage

Van het toezicht wordt een dagrapport gemaakt met daarin de volgende gegevens:

- bedrijf;
- betrokken erkende keurmeester;
- NAK-medewerker;
- datum;
- overzicht van de bezochte percelen.

De tekortkomingen worden separaat in feitenrapporten vastgelegd en aan het dagrapport toegevoegd.

2.2 Toezicht op de betrouwbaarheid van de uitgevoerde keuringen

2.2.1 Opzet

In het voorjaar wordt aan de hand van bedrijfsgegevens een onafhankelijke steekproef getrokken van percelen. Daarbij moeten alle in productie liggende soorten vertegenwoordigd zijn. Van elk perceel wordt aan de hand van een controlekeuring de kwaliteit bepaald en een uitslag gegeven. De NAK voert de controlekeuring binnen vijf werkdagen na de erkende keuring uit. De uitslag van de controlekeuring wordt (schriftelijk of elektronisch) aan de bedrijven doorgegeven.

Het bedrijf vergelijkt de resultaten van de controlekeuring met die van de erkende keuring. Van percelen die niet aan de keuringsnormen voldoen, stuurt het bedrijf direct een afschrift van het keuringsrapport aan de Coördinator Erkenningen van de NAK. Daarnaast moet het bedrijf de coördinator erkenningen schriftelijk informeren over de getroffen maatregelen m.b.t. het betreffende perceel, een oorzaakanalyse uitvoeren en aangeven welke acties het heeft ondernomen t.a.v. soortgelijke percelen. De coördinator erkenningen informeert het bedrijf vervolgens binnen twee werkdagen schriftelijk (e-mail) of de getroffen maatregelen, de oorzaakanalyse en/of de genomen acties al of niet voldoende c.q. voldoende effectief zijn.

Indien het bedrijf het niet eens is met de controlekeuring van de NAK, moet het binnen 2x24 uur na de ontvangst van de uitslag een beoordeling bij de NAK aanvragen. Deze wordt uitgevoerd door een teamleider buitendienst van de NAK. De uitslag van deze beoordeling is bindend.

Op de door het bedrijf genomen maatregelen wordt steekproefsgewijs controle uitgevoerd.

2.2.2 Omvang

De omvang van de steekproef is per seizoen minimaal 5% van de percelen van de generatie gecertificeerd zaad en 10% voor de generaties prebasis- en basiszaad (5% 1^e keuring en 5% 2^e keuring). Op basis van een evaluatie van de resultaten van de controlekeuringen wordt de steekproef vastgesteld voor het betreffende seizoen en schriftelijk medegedeeld. Bij meer dan 5%

afwijkingen bij de controlekeuringen kan de steekproef voor het volgende seizoen worden verhoogd.

2.2.3 Rapportage

Van elke controlekeuring wordt een rapport opgemaakt en ter beschikking gesteld aan het betreffende bedrijf.

Dr. N. Rietbroek,
secretaris vaste commissies
pootaardappelen en zaaizaden